

Teneriffan kissat

Ainutlaatuinen aikuisten kuvakirja
160 sivua, 170 kuvaa.

Myynnissä vain Alex Grafix Galleriassa
Hinta 30 euroa.

JANNE VALKEENIEMI

Suuri suomalainen menestysromaani

Tuhdisti luettavaa 35 eurolla

Netissä sujuvasti saatavilla

<https://jannevalkeeniemi40.webnode.fi/tilaukset>

SYNAPTORI

Synaptorin tulevaisuus

Syksyn 2019 jälkeen on ilmestynyt 30 Synaptoria, ja niissä vajaan 200 juttua. Synaptori ilmestyy vuonna 2021 kerran kuukaudessa, ja lisäksi teemanumeroita. Synaptorin vakituiset lukijat saavat viestin uuden numeron ilmestymisestä. Netistä kaikki voivat sitä lukea – ilmaiseksi, ja ilman salasanoja ja käyttäjätunnuksia.

Ekologia

Toimitus on suppea. Päätoimittaja Jyrki Joensuu tekee melkein kaiken. Vakituinen avustaja on Aleks Joensuu, jonka kuva-arkisto on kuvituksen aarrearkku.

Kirjoittaminen, kuvaaminen digikameralla, taitto tietokoneella ja jakelu netissä eivät vaadi materiaaleja. Lehden tekeminen ei tuota päästöjä.

Luokkalehdestä alku

Tein keskikoulussa luokkalehden 60 vuotta sitten. Osallistuin bisnekseenkin: Tampereen ensimmäisen jäähallin rahoittamiseksi julkaistiin Siniviiva-lehteä, johon kirjoitin juttuja. Palkkioksi sain kausilipun jääkiekko-otteluihin.

Koska hallia ei vielä ollut, pelattiin taivasalla. Lumipyryssä me katsojat osallistuimme kentän kolaamiseen.

Sveitsissä opiskellessani kirjoitin Foramen-lehteen, joka oli yhteinen suomalaisille medisiinareille Saksassa, Ranskassa ja Sveitsissä. Nuori Lääkäri-lehdessä pakinoi.

Hyvä Terveys-lehteen kirjoitin vuosia.

Julkisuuden tarve

On mahdotonta saada julkisuutta, jos ei murhaa jotakuta, tai jos ei kuulu nomenklaturaan tai suuryhtiöiden suojateihin. Janne Valkeeniemi-kirjaa Suomen Lääkärilehti ei ottanut arvioitavaksi.

Julkisuuden puute on haitannut myös taidegallerioitamme Lahdessa ja Hämeenkoskella.

Lahdessa olen pitänyt 50 maksutonta yleisöluentoa tärkeistä aiheista. Alueen tiedotusvälineissä niistä ei uutisoitu kertaakaan. Ilmaissista luennoista ei voi laittaa kalliita ilmoituksia.

”Ei julkisuutta täällä saa, ken itse sit ei hanki”, sanoivat nuijamiehet, ja saivat. Nuijattoman ratkaisu oli Synaptorin perustaminen.

**Synaptori
kaipaa lukijoita**

Lehti ilman lukijoita on kuin

konsertti tai jääkiekkopeli ilman yleisöä. Jatkan Synaptorin julkaisemista, mutta lukijamäärän toivon kasvavan. Motivoivaa on myönteinen palaute, ja mielenkiintoista, että sitä lähettäneet ovat professoreita. Eihän tämä ole tiedelehti!

Jotain ainutlaatuista kumminkin, Yhden Euron Kokki resepti. ”Ei missään muualla”-sarjaa oli arvosteluni Donald Trumpin kirjasta Think Big (2007) Synaptoris- 19/21. Persoonallisuuden kuvaus oli lyhyt ja tarkka.

Huumorin osuus Synaptoris- 19/21. Valtavirrassa tosikkoisuus on muotia, ja lehdistä pakinat ovat hävinneet.

Synaptori kaipaa lukijoita mutta ei heidän rahojaan. Riittää että sitä lukee, mieluummin kuvaruudulta kuin mobilella. Jos pitää lukemisen arvoisena, voi kertoa tutuille.

Jyrki Joensuu

Synaptori nro 1/2021 sisältö

**Gretan toiveet
toteutuivat
koronan ansiosta**
sivu 2

**Yhden Euron
Kokki
Kokki keittää
puuroa**
sivu 3

**Aleksin
Kuvakulma**
Leena Jääskeläinen,
elämän iloa ja
salaperäisyyttä
sivu 4

Onko vakavaa?
sivu 5

**Priorisointi
ja pötyhöpö**
sivut 6 - 7

**Katkelma
romaanista
Janne Valkeeniemi
Appendixin
leikkaus**
sivut 8 - 9

**Synaptorin
toimitus**
jyrki.joensuu@synaptori.fi

Gretan toiveet toteutuivat koronan ansiosta

Kiina ja Venäjä tuottavat hiilidioksidia miljoonia kertoja enemmän kuin Suomi. Siksi Suomessa siirretään teollisuus Kiinaan, lopetetaan turpeen hyödyntäminen ja ostetaan puut Venäjältä. Näin estetään ilmaston lämpeneminen.

Temput toimeksi

Sähköautojen käyttöä lisätään ja tuodaan saasteeton atomisähköä Venäjältä. Saunan kiukaissa ei polteta puita. Estetään tulivuoren purkaus, josta kerralla pöhlähtää enemmän kuin kaikista kiukaista ikinä.

Osa-optimointi saa tempuit näyttämään tehokkailta, mutta ärtyväiset ja pikkumaiset huomaavat ilmastohuolen ja tekojen ristiriidan.

Kaikki ihmisten toiminta vaikuttaa ilmastoon. Kaikki turhuus. Suomessa liikenne-merkkien turha vaihtaminen tuottaa päästöjä.

Green City ja moottoriurheilu

Viihdeoteollisuus tuottaa valtavat päästöt. Ison festivaalin lavarakenteet, kalusto, kuljetukset, kaikki. Esiintyjät ja osallistujat matkustavat miljoona kilometriä. Haittojen huipentuma on moottoriurheilu, jota suosii ympäristöpääkaupunki Lahti, Green City. Kun Greta Thunberg kuulee Kymi-Ringistä, hän lentää paikalle ja komentaa lahtelaiset häpeämään.

Green Cityn uskottavuutta kaupunginjohtaja Timonen toisteli kertoessaan hankkee-

Osaoptimoinnin ennätys: Euroopan vihreässä pääkaupungissa pidetään pyörätien patkka talvella sulana. Pyöräily on ilmastolle niin tärkeää, että mitkä tahansa päästöt on hyväksyttävä.

seen hööpotetystä Liikasesta. Siitä puhe mistä puute.

Kuplat puhkeavat

Ilmastolle tekee hyvää kaikki, mikä on koronan vuoksi lopetettu. Kaikki turha, kaikki ylimääräinen. Se mistä luovutaan kenenkään hyvinvoinnin heikentymättä, ja sitä on paljon!

Koronakriisi osoittaa monet palvelut ja tuotteet saippuakupliksi. Ne paljastavat tyhjyytensä törmätessään kysymykseen: Mikä on tarpeellista?

Koronaepidemia näyttää, että keinotekoista on suuri osa ”työstä”. Jos päästöt pysäytetään, seuraa 40-60% työttömyys. Parasta on sulkea silmät ja jatkaa leikkimistä.

Synaptorillekaan ei ole todellista tarvetta. Mutta Synaptorin tekeminen ja jakelu kuluttavat energiaa vain kahden hehkulampun verran. Kerran pieraisin kirjoittaessa. Siinä päästöt.

Ikuisen elämän tarve

Kylmäverisesti toimintoja tarkastellen tarpeellisia ovat

elintarviketuotanto, asuminen, sairaanhoito ja näiden logistiikka. Syömättä ei elä ja pakkasella tarvitsee asunnon.

Entä hoito? Missä on sen raja? Oikeus luonnolliseen kuolemaan? Vanhuksen kuoleman aiheuttaa usein keuhkokuume, joka vapauttaa kärsimyksistä elinajan päättyessä ja avaa portin ikuisen rauhaan.

Ihmiset kuolevat, nykyään ja tulevaisuudessa. Minä ainakin, koronaan tai johonkin. Jos toiset yrittävät elää ikuisesti, se olisi vain heidän ansi-ansa, jos ei ajatella ilmastoa.

Synaptorin julkaisija

J&K Joensuu Oy, J&K. Toimitusjohtaja Jyrki Joensuu.

Perheyhtiö perustettiin 1986 lääkärikeskukseksi. 1990-luvulla J&K oli konserni, tytäryhtiöt Delta Video Oy, Kustannus Ky Terveystieto ja Vexla Oy, joka omisti Jokelan Kartanon.

Viime vuosina J&K on tarjonnut erikoislääkäripalveluita sairaanhoitopiireille.

2012 J&K perusti Alex Grafix Gallerian Hämeenkoskelle, ja 2017 toisen Lahteen.

2018 J&K julkaisi teoksen Janne Valkeeniemi.

Syyskuussa 2019 J&K alkoi julkaista Synaptoria.

Syksyllä 2020 J&K julkaisi Teneriffan Kissat, kuvakirjan aikuisille.

Kotipaikka ja osoite Ajomäentie 18, 16800 Hämeenkoski.

Toimipaikka Alex Grafix Galleria, Mariankatu 15, 15110 Lahti.

Yhteystiedot: jyrki.joensuu@jkjoensuu.fi 040-96 11580 Kristiina Joensuu

Yhden euron kokki -halvalla hyvää

Tällä palstalla Yhden euron kokki esittelee ruokareseptejä, joita noudatettaessa aterian hinnaksi tulee yksi euro. Reseptit on suunniteltu neljälle hengelle valmistettaville aterioille.

Kokki keittää puuroa

Yhden Euron Kokki, YEK, aloitti gastronomisen uransa vaatimattomasti opiskeluaikoina. Ensimmäisiä omia reseptejä olivat pastaruuat. Nykyrahassa päivän ruokien kustannukseksi kertyi 1-2 euroa, ja ohje oli helppo: 500 grammaa spagettia ja loraus ketsuppia.

Hidas kehitys

YEK:n kehitys kokkina kesti lähes 60 vuotta. Kuuden hengen perheen päivittäiset ruuat hän teki monien vuosien aikana. Ruuanlaitto ei koskaan ollut rasite, päinvastoin!

Omassa ravintolassa hän teki tuhansia aterioita 9 vuoden kuluessa.

Opiskeluvuosien rahapula jätti kiinnostuksen edullisiin aterioihin. Motivaatiota vahvisti kapinahenki: väite terveellisen ruoan kalleudesta on puppua.

Aikakauslehtien reseptit, $\frac{3}{4}$ desilitraa jotain, ja $1\frac{1}{2}$ salottisipulia, ja nippu tuoretta persiljaa olivat naurettavia.

Nauratti myös tieto nuorista, jotka eivät muuta osaa kuin tilata pizzaa puhelimella. Heidät pitää pelastaa. Yhden Euron Kokki antaa ohjeet.

Riisipuuroa!

Riisipuuro on monen perheen perinteinen joulunajan herkkä. Usein ihmiset silloin ihmettelevät, miksi emme

riisipuuroa syö useammin. Syödään kerran viikossa. Niin päätettyään he huomavat seuraavana jouluna, että vuosi vierähti puurotta.

Mahdollinen syy riisipuuron vieroksumiseen on luulo sen herkästä palamisesta kattilan pohjaan. YEK tunnustaa, että se ei ole pelkästään luulo, vaan täyttä totta, jos ei ole tekniikka, lämmönsäätö ja lastan käyttö hallussa.

Tärkeä työkalu on lasta

Puuroa keittäessä sitä täytyy hämmentää, sekoittaa riittävästi. Kauha ei ole hyvä väline. Paras on puulasta, jolla ikään kuin lanataan tiukasti ja järjestelmällisesti pitkin

kattilan pohjaa.

Ohje

Ohjeet ovat riisipussissa, mutta kerrataan. Riisi turpoaa uskomattoman paljon.

2 dl määrästä tulee 1,2 litraa puuroa. Muuan YEK lisäsi kerran riisiä kesken keittämisen. Ihan suotta.

Ensin 2 dl = juomalasillinen vettä kattilaan kiehuamaan.

Sinne 2 dl = juomalasillinen puuroriisiä, ja annetaan kiehua hetki.

Sinne 1 litra = valmiiksi mitattu, tölkillinen täysmaitoa.

Lastalla ”lanataan”, vedetään määrätietoisesti pitkin

kattilan pohjaa niin että ainekset, jotka sinne meinaavat tarttua, irtoavat jatkuvasti.

Kun maidonsekaiset riisit kiehuvat, lieden lämpöä vähennetään niin että aines juuri ja juuri kiehuu. Hämmäntäminen, ”pohjan lanaaminen” riittää 10 minuutin välein. Se ei ole suuri vaiva.

Suolaa teelusikallinen ennen puuron jäähdyttämistä kiinteäksi. Sitten herkuttelemaan.

Hinta

Neljän hengen puuroateria

Riisi 0,25 euroa

Maito 1,5 euroa

Syöjää kohden tuskin 0,5 euroa.

Aleksin Kuvakulma Tällä palstalla julkaistaan Aleksi Joensuun taideaiheisia juttuja.

Leena Jääskeläinen, elämän iloa ja salaperäisyyttä

Ensi kertaa tapasin Leena Jääskeläisen Art Arrakosken kesänäyttelyn avajaisissa vuonna 2017. Välittömästi viehätyin hänen tyylistään, ja toivoin tekemmme tulevaisuudessa yhteistyötä.

Galleriakin ideoiden lähteenä

Yhteistyö toteutui hieman yllättävästi Alex Grafix Galleriassa Lahdessa talvella 2019. Galleriassa Leena maalasi uusia teoksiaan niin, että Mariankadulla kävelijät näkivät hänen työskentelyään näyteikkunasta. Monet poikkesivat sisälle katsomaan lähempää ja samalla keskustelemaan tekijän kanssa.

Aktiivinen taiteilija katselee aina ympärilleen, ja niinpä Leena teki silloin myös suunnitelman gallerian sisustuksen muuttamiseksi.

Ideoista tehtiin totta, ja galleria on nyt hänen esittämällään mallilla. Näyteikkunoilla tasot ja tilojen väliseinät sekä tilojen väriskaala ovat hänen suunnittelemaansa.

Annetaan puheenvuoro taiteilijalle.

Uniikkeja öljyväritauluja

Luon kuvataidetta muun muassa tekemällä uniikkeja öljyväritauluja. Valokuvataiteeni aiheet sijoittuvat Italiaan ja sen hurmaaviin maisemiin ja kujiin.

Tekemisen myötä syntyy myös paljon ajatuksia ja runoja, joista olen koostanut laajan Ajatuskortti-sarjan.

Taiteessani on usein pieniä yksityiskohtia, ja niistä olen työstänyt muutamia massapatsaita.

Konkreettinen työstäminen tapahtuu kotonani.

Elämän iloa ja sadun maailmaa

Tahdon taiteellani tuoda esiin iloa, salaperäisyyttä, tunnetta ja värien kaunista harmoniaa. Tahdon sekoittaa todellisuuden hiukan unen ja sadun maailmaa. Toivon että tauluni saavat katsojan tuntemaan hyvää oloa ja rauhaa.

Salaperäisessä, hiukan unenomaisessa taiteessani esiintyvät usein linnut, portaat, ovet, patsaat, teltat, Italia, sekä tietysti jo ”tavaramerkikseni” muodostunut PUNAINEN LAATIKKO. Sen salaisuutta en ole ääneen kertonut, salaisuuden katsoja voi oivaltaa.

Taidetta kaikkialla

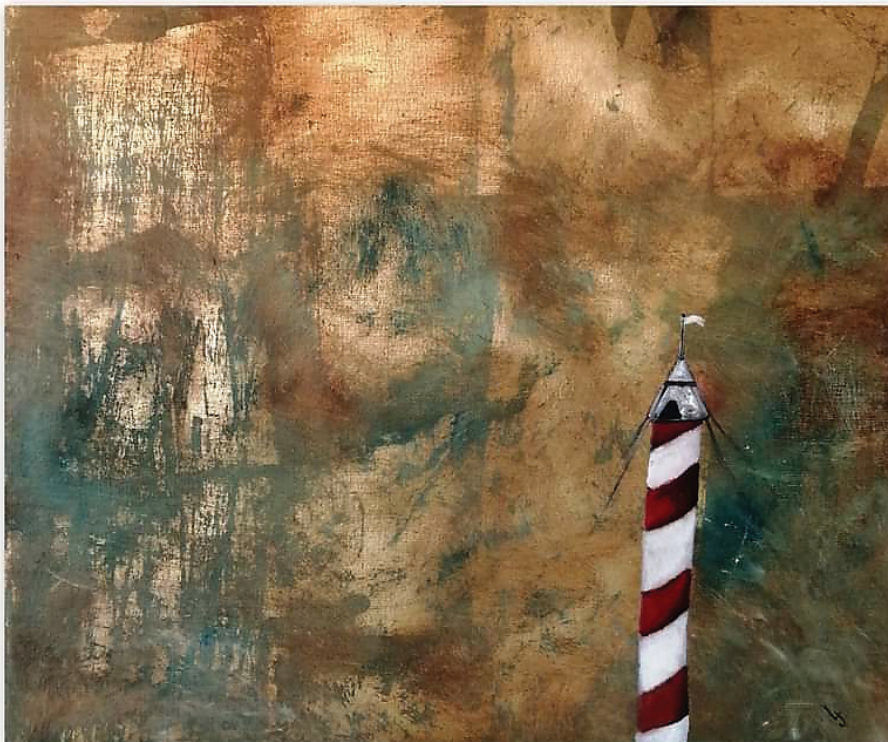
Taide on läsnä kaikkialla, ja sen voi nähdä, jos kulkee aistit avoinna. Kulkiessamme kaduilla, puistoissa, muse-

oissa, näyttelyissä, metsissä, kaikkialla meitä ympäröivät pienet yksityiskohdat, jotka voivat katsojan ajatuksissa muodostaa taidetta. Minusta taiteen tehtävänä on kertoa tarinaa ja antaa ihmisten elämään pienen palan mielikuvituksen maailmaa.

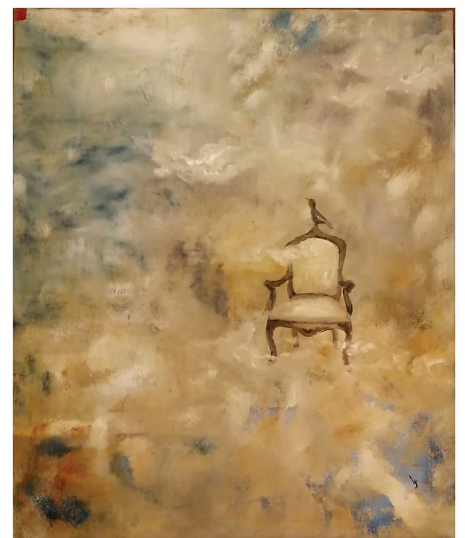
Toivon teosteni tuovan iloa, rauhaa ja ”tilan” mihin katsoja voi sukeltaa, seikkailla. On ilo luoda taidetta, ja suurin ilo on se, että sen kautta voin kohdata ja tavoittaa monia kulkijoita.

Tässä ajatuksiani. Toivotavasti pääsitte niiden virtaan mukaan.

Ajatusteni linna

Artist Leena Jääskeläinen
öljyväri/metalli
koko 56cm x 45cm

“Kaikki on mahdollista”

Uniikki öljyväritaulu
koko 46cm x 55cm
Artist Leena Jääskeläinen

Kolmen viikon kuluttua tyttö puuhaili ulkona reippaana. Pikkuveli pysyi terveenä. Sisaren keuhkoputkentulehdus oli yllättävän voimakasoireinen. Suurin osa sairastumisista on lieviä, ihan tavallisia eivätkä ne vaadi erityistä hoitoa.

Onko vakavaa?

Synaptorin potilastapausten sarjassa esitellään oireita, jotka huolestuttavat, mutta ovat vaarattomia. Tai päinvastoin: jokin oire tai löydös kertoo, että nyt on otettava vakavasti.

Janne Valkeeniemi teki ainoana lääkärinä kotikäyn- tejä kaupungissa. Hänen mielestään oli järkevää, että terve lääkäri meni potilaan luokse, sen sijaan että sairastuottiin riutumaan päivystyk- sen odotustilassa.

Pari päivää yskää

Illalla Valkeeniemen puhelin soi. Soittaja oli koulutytön äiti, joka kertoi tyttären yskineen kaksi päivää. Perussairauksia ei ollut. Lapsen kunto oli kuulemma hyvä, ja kuumetta 37,7 astetta. Valkeeniemi ehdotti, että tyttö joisi mehua, ja mietitään tilannetta huomenna uudestaan.

- Mites tämä yö? äiti kysyi.
- Miten niin, yö?
- No kun se ei pysty ollenkaan olemaan makuulla.

Tulikin kiire

- Mitäh! Valkeeniemi huudahti. – Sanokaa osoitteenne. Minä tulen kotikäynnille heti.

Janne nappasi lääkärilaukun ja lähti. Soman puutarhan ympäröimä omakotitalo sijaitsi kaupungin laidalla.

Äiti johdatti lääkärin huoneeseen, jossa vaaleahiuksinen tyttö istui sängyn laidalla vaivalloisesti hengittäen. Tyttö tuki itseään molemmilla käsillä polvista. Uloshengityksen pidentymisen Janne huomasi heti.

-Hei, minä olen lääkäri Janne Valkeeniemi. Ota paita pois.

-Ai minä, vai? huohotti tyttö.

- No, en minä äitiä tarkoitanut, vastasi Janne. Tyttö olisi nauranut, jos hengenahdistus olisi sallinut.

-Minua kanssa! pyysi tutkimusta katseleva pikkuveli ja nosti paitaa ylös.

Helppo diagnoosi

Oikea lääkäri ei koskaan kuuntele keuhkoja tai sydäntä vaatteiden läpi. Sellaista näkee elokuvissa, ja se on vain teatteria. Stetoskooppi pitää painaa iholle. Janne kuuli kovaa vinkunaa ja pörinää.

-En sano että tämä on astma, mutta sen tyyppinen, aika vaikea kohta. Tilatkaa ambulanssi. Sanokaa että lääkäri on täällä paikalla. Kuljetusta odottaessa kirjoitan lähteen ja soitan sairaalaan. Missä täällä on puhelin?

Hyvin kävi

Kohta potilas vietiin sinne minne piti. Sairaalan ensi-

avussa hän sai tehokkaita lääkkeitä, mutta joutui silti teho-osastolle vuorokaudeksi. Viikon kuluttua hän pääsi osastolta reippaana tyttönä kotiin. Lisätutkimukset ja seuranta ohjelmoitiin.

Kuten asioiden sujumisesta ja lankapuhelimesta on pääteltävissä, tämä tapahtui 1900-luvulla.

Valkeeniemi oppi, että ihmiset kuvailevat asioita eri lailla. Yksi valittaa kauhuissaan pikku vaivasta. Toinen kertoo tyynesti vaikeista oireista, tai jättää kertomatta. Jos lääkäri on tekemisissä tutun ihmisen kanssa, hänen tulkitsemisena on helpompaa.

”Ei pysty olemaan makuulla.” Se lause kertoi, että piti suhtautua vakavasti.

Priorisointi ja pötyhöpö

Syksyllä 2019 Terveysfoorumin teemoja olivat ylihoitaminen, ylidagnostiikka ja hoitojen priorisointi. Miten priorisointi on edistynyt?

Ylihoitaminen

Ylihoitaminen tarkoittaa turhia ja tehottomia toimenpiteitä, esimerkiksi kuolemaisillaan olevan potilaan syöpälääkkeen aloitus. Se ei pelasta, ei auta. Vointi huononee, kärsimys pitkittyy.

Ylihoitamista ovat toimenpiteet, joita ei oikeasti tarvita. Lipoomien kirurginen poisto käsivarsista on kosmetiikkaa, tuloksena vain leikkausarpia.

Ylihoitamista ovat lääkkeet, joilla ei ole vaikutusta vointiin. Hyödyttömiä lääkkeitä on poistettu kymmenittäin. Nimesin niitä vuonna 1982, ja sain kovat haukut.

Jokin lääke voi yhdessä sairaudessa vaikuttaa, mutta ei kyseisen potilaan tilanteessa. Silloin se on lumelääke. Virustaudin hoito antibiootilla ei hyödytä.

Ylidagnostiikka

Ylidagnostiikka on hassua: nimetään taudiksi normaaleja reaktioita. Rankan lihas- ja harjoittelun jälkeinen kipu ei ole lihassairaus.

Ylidagnostiikka voi olla virheellistä diagnostiikkaa. Potilaalla on tavallinen noitannuoli, lumbago, ja hänelle tehdään selän magneettikuvaus. Siinä löydetään välilevyn pullistuma, joka on oireeton, mutta kuvauksen perusteella se laitetaan – virheellisesti – diagnoosiksi.

Potilasta ylihoitetaan, makutetaan tai jopa leikataan. Lumbagon tehokas hoito on liikkuminen, ja makaaminen hidastaa parantumista. Magneettikuvauksen löydöksen kuultuaan potilas uskoo olevansa vakavasti sairas, ja se vasta paha tauti onkin.

Pötyhöpö

Priorisointifoorumissa heijastettiin nähtäville:

”Poliittiset päätökset priorisoinnin kriteereistä ja käytännöistä tulee tehdä laajan, kansalaisia ja potilasjärjestöjä osallistavan ja monialaista

Synaptorin päätoimittaja Jyrki Joensuu lähdössä viimeiselle retkelleen kesällä 2020. Ei pötyhöpöä, vaan päätös. Priorisoinnin tuloksena hän lopetti vuonna 1964 aloittamansa moottoripyöräilyn, ja keskittyi kirjoittamiseen.

osaamista hyödyntävän keskustelun pohjalta.”

Miltä kuulostaa? Älykäs ja mietitty esitys? Tyypillistä pötyhöpöä!

Priorisoinnin kaaos 2020

Keväällä 2020 koronan lähtiessä liikkeelle syntyi kaaos. DNR tarkoittaa Do not resuscitate, älä elvytä. DNR päätetään huolellisen selvityksen perusteella. Parantumisen mahdollisuutta ei ole. Jos potilas kuolee, häntä ei yritetä elvyttää. Toimiessani sisätaudeilla 1977-79 potilaat

ja omaiset ymmärsivät, kun selitin.

Keväällä 2020 ihmisiä kuoli koronasta riippumatta tai koronan vaikutuksesta. Juristiprofessori puhui rikostutkimuksista. Jos hoidosta päätetään rikostuomion pelossa, priorisoinnista ei tule mitään. Jatketaan ”kaikille kaikkea hoitoa”-linjalla, joka on mahdoton.

Koronaepidemia tarjosi mahdollisuuden päättää priorisoinnista, mutta osapuolten hermot pettivät. Järjen sijaan hallitsi hysteria.

”Poliittiset päätökset”

Palataan pötyhöpöön, joka alkaa ”Poliittiset päätökset”... Mahdoton asia. Poliittisia päätöksiä hoidoista tehtiin Natsi-Saksassa ja Neuvostoliitossa. Hoitopäätökset Suomessa tehdään hoitopaikoissa.

”Laaja keskustelu”

Mitä on ”laaja”? Miten ”keskustelu” tuottaa konkreettisia tuloksia? Laaja on koko kansa, joka tarjoaa erilaisia näkemyksiä tunteella ja ilman

asian tuntemusta.

”Kansalaisia osallistava”

Miten kansalaiset ”osallistetaan” niin, että syntyy tietoa ja päätöksenteon pohjaksi? Kuinka osallistetaan tasavertaisesti?

”Potilasjärjestöjen osallistaminen”

Potilasjärjestöt vastustavat yleistä etua, koska ne ovat vain oman ryhmänsä edunvalvojia eivätkä luovu saavutetuista eduista. Ne ovat sairaiden ay.

”Monialainen osaaminen”

Miten määritellään ”monialainen”? Lääketiede, kansantalous, uskonto, filosofia ja 50 muuta alaa muodostavat monialaisen. Kenet hyväk-

syttään kunkin alan osaajiksi, asiantuntijoiksi? Pitääkö alalle perustaa edustajisto?

Koronaepidemiassa osaajia putkahteli joka suunnasta. Julkisuudessa ”alan” asiantuntijat esittivät ristiriitaisia näkemyksiä, ja vastakkaisia osaamisensa perusteella.

Valistunut itsevalti

Hieno priorisointisuunnitelma on pötyhöpöä, sanahelinää, johon työryhmät ovat kuluttaneet aikaa ja rahaa. Hömpötysten kimpussa vuodet vierivät. Kokouspalkkiot juoksevat, hienolta tuntuu ja kaikilla on kivaa.

Mutkikkaassa asiakokou- naisuudessa valistunut itsevalti tekee päätökset parin kaverinsa kanssa.

Käytettyjen jalkineiden ylidiaagnostiikkaa. Vasemman saappaan pohja on päkiän kohdalta selvästi kuluneempi. Diagnoosi 1: Vasen jalka on pitempi, ja kuluminen on voimakkaampaa. Diagnoosi 2: Oikean polven nivelrikon vuoksi askeltaminen vasemmalla korostuu. Realistinen diagnoosi: Motoristi on siirtänyt prätjän vaihdevipua miljoonaa kertaa vasemmalla jalalla. Se ei ole tauti.

Teneriffan kissat

Teksti Jyrki Joensuu
Kuvat Aleks J Joensuu

Maitoa saa lehmästä
Vettä virtaa hanasta
Bottasta tulee telkkarista
Kaikkea muuta saa joka puolelta

Aikuisten kuvitettu satu, parodia, satiiri, sci-fi
Vailla malleja, ilman esikuvia, mahdoton jäljitellä,
ainutlaatuinen

Teneriffan kissat

Teksti Jyrki Joensuu, kuvat Aleks J Joensuu
160 sivua, 170 kuvaa J&K Joensuu Oy 2020

Alex Grafex Galleria 30 euroa
Mariankatu 15, 15110 Lahti ti-to klo 11-17

Kissat postitse 35 euroa.
Tilaus jyrki.joensuu@jkjoensuu.fi

Kissat hyvään kotiin!

Katkelma romaanista Janne Valkeeniemi, lääkäri, ihminen

Kirjoitti yleislääketieteen ja psykiatrian erikoislääkäri Jyrki Joensuu

Varoitus!

Kyseessä on huumekauppiaden konsti! Diileri antaa noviisille kokeiltavaksi ainetta, minkä ansiosta kokeilija jää koukkuun. Tässä on kolme sivua kirjasta, joka on 680-sivuinen. Varoituksen saanut ottaa vastuun tilatesaan teoksen.

Pohjoisessa keskussairaalassa oli kolme kirurgia. Kun yksi piti ylityövapaita, sairaalassa työskenteli kaksi kirurgia. Psykiatriassa tunnetaan *tahdosta riippumaton hoito*. Jannesta tuli *tahdosta riippumattoman kirurgi*.

Hän tuli sairaalaan harjoittelijaksi. Lääkärin toimistohuone oli päivälläkin pimeä, koska ikkunalaudalla huojui metrinen pino potilaskertomuksia.

Janne saneli puuttuvat epikriisit, loppulausunnnot. Perehdyttämisestä ei voi sanoa mitään, koska sitä ei ollut.

Hän otti mallia aikaisemmista kertomuksista ja omaksumi terminologiaa. Asiayhteydestä selvisi, että TPR tarkoitti tunnustelua peräaukon kautta, tuseeraus per rectum. Viikon vierähtäessä ikkunalaudalta paperikasat siirtyivät arkistoon ja päiväpaistoi huoneeseen. Ylilääkäri kutsui hänet neuvotteluun.

Päivässä päteväksi

- Ensi viikolla alat päivystää.
- Ei ole mahdollista. Olen amanuenssi.

Mitätön amanuenssuuri oli tuoretta historiaa. Ylilääkäri vetäisi Norttiaan ja sanoi savupilven keskeltä:

- Hommattiin apulaislääkärin vakanssi Lääkintöhallitukselta.

Ällikällä lyöty kandidaatti tutustui todellisuuteen: Kun herra antaa viran, virka antaa pätevyuden. Apulaislääkärin titteli teki päteväksi toimimaan lääkärinä ilman yhtään klinistä kurssia.

Jälkeenpäin tuli mieleen, että olisi pitänyt kieltäytyä tai juosta pakoon, pois kes-

kussairaalasta. Eräässä sairaalassa päivystävä kandi katsoi yöllä, ja hänet löydettiin siivouskomerosta itkemässä.

- Älä murehdi. Sinut opettaan, sanoi ylilääkäri.

Yksi kirurgeista oli raskaan sarjan narsisti. Opettaessaan Jannea leikkaamaan umpisuolen hän sai narsismikohauksen ja näytti, kuinka pienestä aukosta Hän poistaa umpilisäkkeen ja kuinka nopeasti.

Vatsanahan 2,5 cm viillosta hän nosti kolmiopihdeillä ja hyvällä tuurilla umpisuolen näkyviin. Näin se käy: ziut-zaut, ompeleet umpilisäkkeen tyven ympäri, langan kiristäminen, pätäk poikki, ja plumps! Tupakkapussi, näet.

Se vain tuntui plump-sahdukselta umpilisäkkeen tyngän sujahtaessa suolen sisään. Ohutsuoli vatsantelo, muutama ommel, ja opetus oli annettu. Operaatioon kului kaksi tai kolme minuuttia. Tupakkapussia Janne ei ennen ollut nähnytäkään.

- Sinä leikkaat seuraavan.

Nukutuslääkäri Valkeeniemi

Potilas oli harjoituskapaleeksi otollinen, suurikokoinen metsuri. Jannea psykattiin. Anestesiaalääkäri oli työskennellyt kirurgiassa. Jos Janne joutuu vaikeuksiin, nukutuslääkäri hoitaa homman.

Iso mies makasi leikkauspöydällä ja hoitajat puuhailivat valmisteluissaan. Janne koetti rauhoittua. Nukutuslääkäriä odotettiin. Kirurgi lopetti leikkauksen toisessa salissa ja lähti syömään.

Nukutuslääkäriä lakattiin odottamasta, kun saatiin tietoa, että hän oli haihtunut taivaan tuuliin. Sivubisneksenä hän harrasti lentotoimintaa, ja lentokeikalle tuli äkkinäinen lähtö.

- Mitä mä nyt teen?

- Nukutat sen! huusi kirurgi pukuhuoneen ovelta.

- Nukutan? Miten?

- Kyllä hoitajat tietää!

Hoitajat nyökkittelivät, kyl-

lä me tiedetään. Tarjolla oli lääkeruiskuja, joissa oli erivärisiä nesteitä, lääkeaineita. Janne oli nyt nukutuslääkäri ja tyhjensi nesteet potilaan suoneen.

Jonkun ruiskeen (taisi olla kellertävää) jälkeen potilas lakkasi hengittämästä. Jannen klininen silmä kehittyi nopeasti:

- Hei, tää ei hengitä enää.

- Ei tietenkään, sä relaxoit sen.

- Mitäs nyt tehdään?

- Suotta kyselet. Ei tästä ainakaan kotiin lähdetä. Sun pitää intuboida.

Relaksoiva liemi oli siis sitä keltaista. Janne muisteli anatomian kirjan kuvia ihmisen nielusta, kurkunpäästä ja henkitorvesta. Kurkunpään mutkasta pääsi eteenpäin skoopilla. Se ei ollut stetoskooppi tai periskooppi, vaan sellainen, jolla näki niinku mutkan taakse. Kirjassa äänihuulet olivat keskeltä avautuva esirippu, ja välistä näkyi henkitorvi.

Jannen käteen laitettiin suorakulmainen metalliesine. Se skooppi! Kätevästi lampu kärjessä. Sinne, metsurin kitaan. Näyttää olevan omat hampaat. Ei ole pohjoisessa tavallista.

Janne ujutti skooppia. Kato perhanaa! Näkymä oli samantapainen kuin oppikirjassa. - Noi on äänihuulet!

Nukutuslääkäri Valkeeniemen käteen ilmestyi muoviputki, jonka hän työnsi henkitorveen. Sinne meni sujuvasti. Hän varmisti kuuntelemalla stetoskoopilla (tuttu skooppi), että hengitysäni kuului keuhkoista kummaltakin puolelta.

Kirurgi Valkeeniemi

Oli aika muuttua nukutuslääkäristä kirurgiksi. Ura vaihtui nopeatempoisesti. Tuoreen kirurgin suolistokin tempoili, ja täytyi käydä ripulilla. On noloa ja leikkaussalin hygienian kannalta arveluttavaa, jos kirurgilta tulee paskat housuun kesken operaation.

Käsien pesun hän hallitsi.

- Meidän kirurgien puukeutumisessa leikkaustamaineisiin on jotain juhlallista. Leikkaussalissa hän ojensi kädet suorina eteen. Vihreä kaapu työnnettiin päälle. Kasvomaski sidottiin takaa. Hanskat.

Eikö pyyhitä hikeä otsalta? Olisi tarpeen. Ei pyyhitty silloin eikä ikinä! Elokuvista ei opi todellista kirurgiaa.

Potilas oli peitelty vihreillä liinoilla. Alavatsan sivulla aukosta näkyi desinfektio-aineen värjäämä kaistale vatsanahkaa. Janne siirtyi potilaan vierelle. Nostaako noi mut ylös, jos mä pyörryn ja rojahdan lattialle?

Hän pysyi pystyssä. Käteen ilmestyi veitsi, kirurgin veitsi. Tästä hetkestä jokainen lääketieteen opiskelija unelmoi!

Hän painoi veitsen kärjen potilaan iholle ja veti viilloin. Ei kun naarmun! Hyvä naarmu, mutta ei siitä alkuunkaan päässyt vatsanahan läpi. Kuukaan ei kertonut, että ihmisen nahka on sitkeää! Jannella ei ollut kokemusta, miten ihmiseen tehdään puukolla reikiä.

- Janne! Me ei päästä syömään koko päivänä!

- Voisi kannustuksen toisinkin ilmaista.

Okei, mä vedän ja kovaa. Tuli kunnon viilto. Muuten hyvä, mutta se osui sentin päähän äskeisestä syvästä naarmusta. Mitä potilas tulee kaksoisarvestaan tuumamaan? Ei sitä ehtinyt ajatella, kun uhrista suihkusi verta. Ruiskutti silmään! Pikku valtimo tuli katkaistuksi.

Ei kontata historiallisen leikkauksen yksityiskohtien läpi. Perusjuoni oli semmoinen, että kokenut sairaanhoitaja antoi ohjeita tarkasti ja kärsivällisesti. Hän olisi tuokiossa tehnyt toimenpiteen, mutta ei voinut, koska Janne oli lääkäri eikä hän.

Janne ei katkonut hermoja eikä puhkonut suolia. Kaiken hän teki oikein, joskin hyvin hitaasti.

**Melkein
psykiatri**

Seuraavana aamuna osastokierrolla Janne paineli potilaan vatsaa ja mutisi epäselvästi kuin kokenut kirurgi. Hän kuunteli stetoskoopilla

ja mainitsi suoliäänistä. Tää menee varmaan täydestä?

Hän kääntyi jo seuraavan potilaan puoleen, kun leikattu potilas huudahti:

- Millane se miun umpsuoleikkaus oikeen ol?

Herranen aika! Onks se kuullu jotain! Poistettuaan säikähdyksen naamaltaan Janne kääntyi, viritti kylästyneen ilmeen, kohautti olkapäitään ja sanoi:

- Noh. Sellainen, ihan ta-

vallinen.

Potilas oireilee psykosomaattisesti myöhemmin, jos hän luulee, että häntä ei leikannut pätevä kirurgi.

Janne Valkeeniemi

Merkillisen lääkärin tarina. 680 sivua.

Oikea elämäkerta?

Ei edes autofiktio.

Saloja sairaaloista?

Totta, ja tarinoita.

Love story?

Kolmekin.

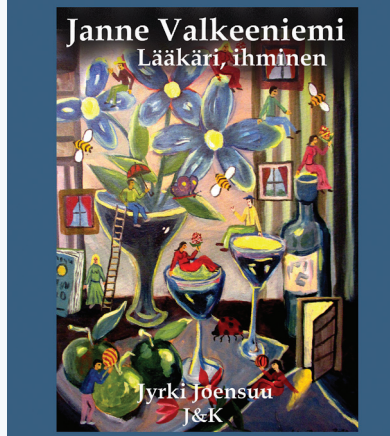
Huumorijuttu?

Naurat takuulla!

Toimituskuluineen **35 euroa.**

Tilaus: jyrki.joensuu@jkjoensuu.fi

Suuri suomalainen menestysromaani

Uudessa Testamentissa kerrotaan Tuhlaajapojan tarina.

Janne Valkeeniemi on kahden alan erikoislääkäri, joka kirjan alun takaumassa retkahtaa mutakuoppaan.

Jannen ottaa hoteisiinsa mökin mummo, anteeksi antava kasvatusäiti.

Fiksuin ja pätevin ihminen on hallitsematon ja tyhmä.

Teoksessa on monia teemoja. Vakituinen tyyliseikka on huumori.

Ne, jotka ovat romaanin lukeneet, tunnustivat nauraneensa niin että meinasi tuolilta pudota.

Alex Grafix Galleria, Mariankatu 15, Lahti

Taidenäyttely kirjat luennot grafiikan paja

